

ДЖОН ГРИШАМ ТИХ ПРИСТАН

Превод от английски: Любомир Николов, 2009

chitanka.info

Пенсионният дом „Тих пристан“ се намира на няколко километра извън Клантън, близо до главния път на север. Закътан е в сенчеста долина, тъй че да не го виждат от преминаващите коли. Подобни домове близо до шосето представляват сериозна заплаха. Знам го от опит, защото преди време работех в „Райската порта“ недалеч от Виксбърг, когато мистър Албърт Уотсън попадна на магистралата и го блъсна цистерна. Беше на деветдесет и четири, един от любимците ми. Отидох на погребението. Нещата стигнаха до съд, но не знам какво е станало после. Пациентите често се губят. Някои се опитват да избягат, но винаги безуспешно. Всъщност не ги упреквам.

Първият ми поглед към „Тих пристан“ разкрива занемарена тухлена сграда от шейсетте години с плосък покрив и няколко пристройки. Напомня леко разкрасен затвор, където пращат хората тихо да гаснат. Някога наричаха тези места старчески домове, но сега ги повишиха в звание пенсионни домове или селища, центрове за подпомагане и тъй нататък. „Мама е в пенсионно селище“ звучи много по-цивилизовано от „Пратихме я в старчески дом.“ А мама си е все на същото място, просто името изглежда по-приятно на останалите, но не и на нея.

Както и да ги наричаме, всичките са потискащи. Ала те са моя територия и мисия. Всеки път когато видя новото място, ме обзема вълнение от предизвикателството.

Оставям стария очукан фолксваген на пустия паркинг отпред. Слагам си старомодни очила с черни рамки, намествам дебелия възел на вратовръзката си (сако не нося) и слизам от колата. На главния вход, под тенекиения навес на верандата, шестима от бъдещите ми приятели седят на плетени люлеещи се столове и гледат в пространството. Усмиввам се, кимвам и ги поздравявам, но само двама успяват да отговорят. Вътре ме блъска тежката зловонна миризма на дезинфектант, която лъха от коридорите и стените на всички домове. Приближавам се до дежурната — едра млада жена с фалшива униформа на медицинска сестра. Седи зад гишето в приемната, прелиства куп документи и изглежда твърде заета, за да ме забележи.

— Имам среща с мисис Уилма Дрел в десет — плахо заявявам аз. Тя ме оглежда, не ме харесва и отказва да се усмихне.

— Името ви?

Нейното е Труди според евтината значка, забодена малко над масивната ѝ гръд. Името ѝ е на път да заеме първо място в новия списък на личните ми неприятели.

— Гилбърт Грифин — представям се любезно аз. — Срещата ми е в десет.

— Седнете — казва тя и кимва към редицата пластмасови столове в откритото фоайе.

— Благодаря — отговарям аз и отивам да седна като нервно десетгодишно хлапе.

Оглеждам краката си, обути със стари бели маратонки и черни чорапи. Панталоните ми са от полиестер. Коланът е твърде дълъг за кръста ми. Казано накратко, доста съм невзрачен и се превръщам в лесна плячка.

Труди продължава делово да преподрежда купища хартия. От време на време телефонът звъни и тя отговаря сравнително любезно. Десет минути след уговорения час мисис Уилма Дрел шумно пристига откъм коридора и се представя. Тя също е с бяла униформа, която включва бели чорапи и обувки с дебели подметки. Здравата тропат, защото Уилма е по-масивна дори от Труди.

Скачам уплашено и казвам:

— Гилбърт Грифин.

— Уилма Дрел.

Ръкуваме се само защото така трябва. После тя се завърта и тръгва обратно, а триенето на дебелите ѝ подметки се чува надалеч. Следвам я като плахо кученце и докато завиваме зад ъгъла, се обръщам към Труди, която ми хвърля поглед, изпълнен с върховно презрение. В този момент името ѝ наистина заема първо място в списъка ми.

Изобщо не се съмнявам, че Уилма ще стане номер две с възможност за изкачване в класацията.

Влизаме в тесен кабинет с бетонни стени, боядисани в канцеларско сиво. Вътре има евтино метално бюро и невзрачен дървен шкаф, осеян със снимки на бузестите ѝ деца и измъчения ѝ съпруг. Тя се настанява на шефското кресло зад бюрото, сякаш е изпълнителен директор на това вълнуващо и процъфтяващо заведение. Аз сядам на паянтов стол, който е поне с трийсет сантиметра по-нисък от креслото ѝ. Гледам я отдолу, а тя ме наблюдава отгоре.

— Кандидатирали сте се за работа — казва Уилма и вдига молбата, която пратих по пощата преди седмица.

— Да.

Иначе защо да съм тук?

— Като болногледач. Виждам, че имате опит от други пенсионни домове.

— Да, така е.

В молбата съм посочил три подобни места. И трите напуснах мирно и тихо. Работил съм в още десетина, но в никакъв случай не бих ги споменал. Проверката на препоръките ми ще мине гладко, ако изобщо има такава. Обикновено всичко свършва с едно-две отегчителни обаждания по телефона. В старческите домове не се боят, че може да наемат крадци, педофили или хора като мен със сложно минало.

— Трябва ни болногледач за нощната смяна от девет вечерта до седем сутринта, четири пъти седмично. Ще имате задачата да наблюдавате коридорите, да наглеждате пациентите и да полагате най-обща грижи за тях.

— Това ми е работата — казвам аз.

А също да ги водя до тоалетната, да бърша пода, ако са се изпуснали, да ги къпя и преобличам, да им чета, да слушам спомени, да пиша писма, да купувам поздравителни картички, да контактувам с близките им, да отсъждам кой е прав в споровете, да слагам и да почиствам подлогите. Позната история.

— Обичате ли да работите с хора? — пита тя.

Все същият глупав въпрос. Сякаш всички хора са еднакви. Обикновено пациентите са чудесни. Виж, другите служители често попадат в списъка ми.

— О, да — отговарям аз.

— А възрастта ви...

— Трийсет и четири.

Толкова ли не може да смята? Рождената ми дата стои на третия ред в молбата. Всъщност тя се интересува защо младеж на трийсет и четири години е избрал тъй унижителна професия. Но никога не им стиска да попитат направо.

— Плащаме по шест долара на час.

Пишеше го в обявата. Тя го изрича така, все едно ми прави подарък. В момента минималното възнаграждение е пет долара и петнайсет цента. Собствениците на „Тих пристан“ се крият зад безсмисленото название „Ейч Ви Кю Ейч Груп“ — пословично некоректна компания със седалище във Флорида. Тя притежава около трийсет старчески дома в десетина щата и има богат актив от злоупотреби, съдебни дела, лошо обслужване, трудовоправни нарушения и данъчни проблеми, но въпреки всичко успява да трупа солидна печалба.

— Много добре — казвам аз.

И наистина не е зле. В повечето старчески домове карат служителите да изнасят подлоги срещу минимална работна заплата. Но аз не съм дошъл за парите — във всеки случай не и заради скромната заплата, предлагана от „Ейч Ви Кю Ейч“.

Тя все още чете молбата.

— Имате гимназиална диплома. Не сте ли учили в колеж?

— Нямах тази възможност.

— Жалко. — Тя траква със зъби и съчувствено поклаща глава. После самодоволно добавя: — Аз завърших общински колеж.

С тези думи мисис Уилма Дрел категорично заема второ място в списъка. Сигурно ще отиде и по-нагоре. Завършил съм тригодишен колеж, после учих и в университета, но тъй като се очаква да бъда тъпак, никога не им го казвам. Би усложнило нещата.

— Досието ви е чисто — хвали ме лицемерно тя.

— Нямам дори глоба за превишена скорост — отвръщам аз.

Ако знаеше само... Не съм осъждан, но на няколко пъти ми се размина на косъм.

— Нямате съдебни дела или фалити — замислено продължава тя.

Всичко е написано черно на бяло.

— Никога не съм бил съден — уточнявам аз.

Бях замесен в няколко дела, но името ми не фигурира никъде.

— Откога живеете в Клантън? — пита тя. Старае се да разтегли разговора поне до седем минути.

И двамата знаем, че ще получа мястото, защото обявата стои вече два месеца.

— От около две седмици. Пристигнах от Тюпълоу.

— И какво ви доведе в Клантън?

Чудесно място е Югът. Хората без колебание задават лични въпроси. Всъщност отговорът не я интересува, но е любопитна защо човек като мен се преселва в нов град да търси работа за шест долара на час.

— Нещастна любовна връзка в Тюпълоу — лъжа аз. Искях да започна на ново място.

Подобно извинение винаги върши работа.

— Съжалявам — казва изкуствено тя и оставя молбата ми на бюрото. — Кога можете да започнете, мистър Грифин?

— Наричайте ме просто Гил — уточнявам аз. — Кога ви трябва?

— Какво ще кажете за утре?

— Чудесно.

Обикновено искат да започна веднага, тъй че летящият старт не ме изненадва. През следващите трийсет минути попълвам документи при Труди. Тя самодоволно върши стандартната канцеларска работа и се старее да демонстрира, че нейната позиция е далеч по-висока от моята. Когато си тръгвам с колата, хвърлям поглед към печалните прозорци на „Тих пристан“ и както винаги се питам колко време ще работя тук. Средното ми постижение е около четири месеца.

* * *

Временният ми дом в Клантън е двустаен апартамент в някогашен приют, превърнат в занемарена жилищна сграда. Намира се на една пресечка от градския площад. Обявата го представяше като обзаведен, но при първоначалното посещение видях само бракувано войнишко легло в спалнята, канапе с розова винилова тапицерия в хола, а до него два стола и кръгла масичка с размерите на голяма пица. Освен това има миниатюрна печка, която не работи, и хладилник, готов всеки миг да сдаде багажа. За целия този разкош обещах на собственичката мис Руби по двамайсет долара в брой всяка седмица.

Както и да е. Виждам съм и по-лоши места, макар и рядко.

— Никакви купони — ухили се мис Руби, докато сключвахме сделката.

Тя определено е ходила по доста купони. Възрастта ѝ е някъде между петдесет и осемдесет. Лицето ѝ изглежда съсипано не толкова от годините, колкото от бурен живот и невъобразим брой изпушени цигари, но тя прикрива пораженията с дебел слой фон дьо тен, руж, спирала, очна линия, червило и солидно количество парфюм. В съчетание с тютюневия дим той ми напомня миризмата на засъхнала урина, често срещана в старческите домове.

Да не говорим за бърбъна. Броени секунди след като си стиснахме ръцете, мис Руби предложи:

— Какво ще кажеш да ударим по едно малко?

Бяхме в нейния апартамент на първия етаж и преди да отговоря, тя вече се отправяше към минибара. Извади бутилка „Джим Бийм“, наля няколко пръста в две големи чаши, добави сода и се чукнахме за наздраве.

— Уиски със сода на закуска. Най-добрият начин да започнеш деня — каза тя и отпи яка глътка.

Беше девет сутринта.

Когато излязохме на предната веранда, тя запали „Марлборо“. Живееше сама и скоро разбрах, че е много самотна. Просто искаше да си поговори с някого. Аз рядко пия алкохол и дори не докосвам бърбън. Затова след няколко малки глътки езикът ми изтръпна. Не личеше алкохолът да ѝ е повлиял, докато бърбеше непрестанно за разни хора от Клантън, с които никога нямаше да се срещна. След половин час тя раздрънка леда в празната чаша и попита:

— Още малко „Джими“?

Любезно отказах и побързах да си тръгна.

Из дома ме развежда сестра Нанси, приятна възрастна жена, която работи тук от трийсет години. Вървим от врата на врата из северното крило и спираме да поздравим старците във всяка стая. На повечето места са по двама. Виждам съм и преди тези лица: грейналите от радост да срещнат нов човек, печалните, които не дават пет пари за нищо, огорчените, които просто се мъчат да изтърпят поредния самотен ден, и безизразните, сякаш вече напуснали тоя свят. Същите са лицата и в южното крило. В задното крило нещата са по-

различни. Отделено е с метална врата и за да влезем, сестра Нанси набира четирицифрен код на таблото върху стената.

— Тук са най-тежките случаи — тихо казва тя. — Няколко с алцхаймер и няколко побъркани. Тъжна работа.

Има десет стаи с по един пациент във всяка. Запознавам се с десетимата без произшествия. После сестра Нанси ми показва кухнята, малкото аптечно помещение и трапезарията, където се хранят и общуват. В общи линии „Тих пристан“ е типичен старчески дом сравнително чист и добре организиран. Пациентите изглеждат щастливи, поне доколкото може да се очаква.

По-късно ще погледна в съдебните архиви дали домът някога е бил съден за злоупотреби или немарливост. Ще проверя и в агенцията в Джаксън дали има подадени жалби. Както обикновено, трябва да проуча много неща.

Връщаме се в приемната и сестра Нанси започва да обяснява правилата за посещения, когато ме стряска звукът на някакъв клаксон.

— Внимавай — казва тя и се отдръпва към бюрото.

Откъм северното крило с впечатляваща бързина се задава инвалидна количка. Седналият в нея старец е по пижама и ни маха с едната ръка да му направим път. С другата стиска гумения клаксон, монтиран точно над дясното колело. Бута го някакъв смахнат тип, който изглежда на не повече от шейсет години, с провиснало под тениската шкембе и мръсни бели чорапи. Не носи обувки.

— Тихо, Уолтър! — подвиква сестра Нанси, докато двамата прелитат край нас, без да ни обърнат внимание.

Отдалечават се към южното крило и аз виждам как другите пациенти бързат да се укриват по стаите си.

— Уолтър много обича количката си — обяснява сестра Нанси.

— А кой го бута?

— Дони Рей. На ден сигурно изминават поне петнайсет километра по коридорите. Миналата седмица блъснаха горката Пърл Дънаван и едва не й счупиха крака. Уолтър каза, че забравил да натисне клаксона. Още преговаряме с близките й. Разрази се голям скандал, но Пърл страшно се радва, че е станала център на внимание.

Отново чувам клаксона и ги виждам как се задават откъм южното крило. Профучават съвсем наблизко. Уолтър е на осемдесет и пет плюс-минус една година (с моя опит обикновено познавам с

точност до три години, но мис Руби не влиза в сметката) и се забавлява невероятно. Привел е глава и присвива очи, сякаш лети с над сто километра в час. Дони Рей е все така безумно ококорен, потта капе от веждите му и очертава тъмни кръгове под мишниците му. И двамата не ни забелязват.

— Не можете ли да ги овладеете? — питам аз.

— Опитахме, но внукът на Уолтър е адвокат и вдигна врява. Заплаши да ни даде под съд. Веднъж Дони Рей го прекатури, без да му нанесе сериозни контузии, но май имаше леко сътресение. Естествено, не казахме на близките. И да е претърпял мозъчно увреждане, не личи на пръв поглед.

Приключваме обиколката точно в пет, когато свършва смяната на сестра Нанси. Моята започва след четири часа, но нямам къде да отида. За апартамента не си и помислям, защото мис Руби вече си създаде навика да ме дебне, а щом ме спипа, очаква да пийнем на верандата. Независимо от часа, винаги е готова за едно питие. А аз наистина не обичам бърбън.

Затова се мотая наоколо. Обличам си бялото сако на болногледач и разговарям с хората. Минавам да поздравя мисис Уилма Дрел, която е много заета да ръководи дома. Без да бързам, отивам до кухнята и се представям на двете чернокожи жени, които приготвят мизерната храна. Кухнята не е толкова чиста, колкото би ми се искало, и аз започвам мислено да си водя бележки. В шест часа се задава върволицата за вечеря. Някои могат да ходят без чужда помощ. Тия горди души полагат всячески усилия да покажат на другите старци, че са много по-здрави от тях. Пристигат рано, поздравяват приятелите си, помагат за настаняването на онези, които са в инвалидни колички, и пърхат от маса на маса колкото се може по-бързо. Някои пациенти оставят бастуните и проходилките до вратата, за да не ги видят колегите им. Болногледачите ги съпровождат до масите. Аз също се включвам в задачата и в движение обяснявам кой съм.

В момента „Тих пристан“ има петдесет и двама обитатели. Преброявам трийсет и осем присъстващи на вечерята, след което отец Дон се изправя, за да каже молитвата. Изведнъж всички притихват. Обясняват ми, че е пенсиониран проповедник и държи да благославя всяка трапеза. Той е на около деветдесет, но гласът му все още е ясен и удивително силен. Говори дълго и преди да е свършил, неколцина

започват да тракат с вилицы и ножове. Храната се сервира върху пластмасовы подноси, каквито използват в началните училища. Тази вечер има печени пилешки гърди — обезкостени — с гарнитура от грах, готово картофено пюре и, разбира се, желе. Днес то е червено. Утре ще бъде жълто или зелено. Поднасят го във всеки старчески дом. Не знам защо. Сякаш цял живот бягаме от желето, но накрая то все пак ни догонва. Отец Дон най-сетне млъква, сяда на мястото си и вечерята започва.

За онези, които са твърде немощни, за да дойдат в трапезарията, както и за непредсказуемите от задното крило храната се разнася с колички. Аз доброволно предлагам да изпълня тази задача. Двама-трима от пациентите вече са пътници.

Тази вечер забавлението е осигурено от група малки скаути. Те пристигат точно в седем и раздават украсени кафяви пликосе, пълни с курабийки и сладки. После се събират около пианото и изпяват „Бог да благослови Америка“ и няколко лагерни песни. Осемгодишните хлапета не пеят твърде охотно и се налага ръководителките им да припяват. В седем и половина представлението приключва и старците се разотиват по стаите. Отвеждам един в инвалидна количка и помагам с разчистването. Часовете се ният. Възложено ми е да се грижа за южното крило — единайсет двойни стаи и една единична.

В девет часа започва разнасянето на хапчетата — най-радостният момент на деня, поне за старците. Всички ние сме се шегували с дядовците и бабите си заради живия им интерес към болести, лечения, прогнози и медикаменти, за готовността им да ги описват на всеки срещнат. Странното желание за задълбаване в подробности се засилва с възрастта и често става източник на подигравки зад гърба, които старите хора така или иначе не могат да чуят. В домовете е още по-зле, защото изтръгнати от семействата си, пациентите губят своята публика. Затова използват всяка възможност да опишат болешките си, щом наблизо се появи някой служител. А когато той се задава с поднос лекарства, вълнението става неописуемо. Неколцина се преструват на недоверчиви и плахи, но скоро също преглъщат хапчетата си с чаша вода. Всички получават едно и също приспивателно, което аз самият съм вземал, без да усетя ефекта му. Даваме им и други лекарства, защото никой не би се задоволил с една-единствена доза. Повечето

медикаменти са истински, но при вечерните ритуали често се употребява плацебо.

След хапчетата става по-тихо — старците се приготвят за лягане. Осветлението изгасва в десет. Както очаквах, южното крило е изцяло на мое разположение. Има още един дежурен в северното и двама в задното крило, при „печалните“. Късно след полунощ, когато пациентите и другите болногледачи спят, оставам съвсем сам и се промъквам в приемната. Започвам да проучвам записки, дневници, картони, ключове, тоест всичко, което мога да намеря. Охраната на тия места винаги е смехотворна. Никога не застъпвам дежурство без джобен фотоапарат, с който документирам мръсни тоалетни, незаключени помещения с лекарства, изцапани чаршафи, подправени регистри, продукти с изтекъл срок, занемарени пациенти и тъй нататък. Списъкът е дълъг и тъжен, а аз дебна непрекъснато.

Съдът на окръг Форд се издига сред красива и добре поддържана морава на централния площад в Клантън. Около сградата има фонтани, стари дъбове, пейки, военен паметник и две беседки. Застанал до едната от тях, аз сякаш чувам парада на Четвърти юли и бурните предизборни речи. Самотен бронзов войник на Конфедерацията стои върху гранитен пиедестал и гледа на север. Търси врага, стиска пушката и ни напомня за една славна, но загубена кауза.

Откривам поземлените регистри в гражданското деловодство, както е във всички други окръжни съдилища в щата. За подобни случаи нося тъмносиньо сако, вратовръзка, елегантен бежов панталон и официални обувки. Облечен така, спокойно мога да мина за поредния адвокат от чужд град, дошъл да провери нечия собственост. Такива идват и си отиват през цялото време. Няма изискване за регистрация. Не разговарям с никого, ако не ме заговорят. Регистрите са обществено достояние, а чиновниците са твърде отегчени, за да обръщат внимание кой от какво се интересува. Първото ми посещение има за цел да се запозная с архива и системата, да открия кое къде се намира. Нотариални актове, разрешения, преотстъпени терени, легализирани завещания и всевъзможни регистри, които ще ми се наложи да използвам в близко бъдеще. Данъчният отдел е по-нататък по коридора. Съдебното деловодство се намира на първия етаж. След два часа вече съм опознал мястото, без да разговарям с когото и да

било. Аз съм просто поредният адвокат пришълец, който си върши работата.

* * *

На всяко ново място първото ми предизвикателство е да открия човек, който е там от години и охотно споделя клюките. Обикновено работи в кухнята, най-често е чернокож и от женски пол. Така че, ако наистина има такава готвачка в дома, знам как да се добера до клюките. Complimentите не помагат, защото тези жени надушват лицемерието от километри. Не можеш да хвалиш храната, защото е помия и те го знаят. Вината не е тяхна. Дават им продуктите и указания как да готвят. Отначало просто наминавам всеки ден, поздравявам ги, питам как са и тъй нататък. Фактът, че един от колегите, при това бял, се държи приятелски и посещава тяхната територия, им се струва необичаен. След три дни любезности шейсетгодишната Розел започва да флиртува с мен и аз ѝ отворявам със същото. Казвам ѝ, че живея сам, не умея да готвя и се нуждая от някоя допълнителна калория. Не след дълго Розел ми пържи яйца, когато идва на работа в седем сутринта, и заедно прием сутрешното си кафе. В усилията да избягвам мис Руби идвам на работа часове преди началото на работното време и приемам всяка възможност за извънредно дежурство. Като новак получавам гадната нощна смяна от петък до понеделник, но не възразявам.

С Розел сме единомисленици, че нашата шефка, мисис Уилма Дрел, е празноглава, мързелива гадина, която трябва да бъде сменена. Но това едва ли ще стане, защото няма надежда някой по-свестен човек да поиска мястото ѝ. Розел е видяла толкова много шефове, че не ги помни всичките. Сестра Нанси получава добра оценка. Труди от приемната — не. Още преди края на първата седмица двамата сме атестирали другите служители.

Веселбата започва, когато стигаме до пациентите. Казвам на Розел:

— Знаеш ли, всяка вечер трябва да давам на Лайл Спърлок малко селитра в бучка захар. Каква е тая работа, Розел?

— Господ да ни е на помощ — отвърща тя с широка усмивка, разкриваща огромните ѝ зъби. Театрално вдига ръце и върти очи, сякаш съм се натъкнал на най-зловещата клюка. — Ти си едно много любопитно бяло момче.

Но виждам, че съм улучил болно място и много ѝ се иска да изкара наяве мръсните ризи.

— Не знаех, че още използват селитра — казвам аз.

Тя бавно разопакова голям пакет замразени гофрети.

— Виж, Гил, тоя човек търчеше подир всяка фуста, която му се мяркаше пред очите. Преди няколко години го спипаха в леглото с една сестра.

— Лайл?

— Бог да ни е на помощ, синко. По-мръсно старче от него няма на тоя свят. Пуска ръка на всяка жена, колкото и да е стара. Опипвал е сестри, пациентки, болногледачки, дами от църковните дружества, които идват да пеят коледни песни. В дните за свиждане го държаха под ключ, иначе погваше дъщерите и внучките. Веднъж дойде и тук да си пробва късмета. Грабнах касапския нож и го размахих. От тогава си нямам проблеми.

— Но той е на осемдесет и четири.

— Напоследък намали темпото. Диабетът го мъчи. Отрязана му единия крак. Но ръцете му са наред и е готов да посяга на жените. Не на мен, пак казвам, но сестрите стоят далеч от него.

Мисълта как старият Лайл вкарва някоя сестра в леглото беше прекалено забавна, за да я отмина.

— Ама наистина ли са го хващали със сестра?

— Наистина. Не беше много млада, но той пак имаше трийсет години преднина.

— Кой ги хвана?

— Познаваш ли Анди?

— Разбира се.

Тя се озърна, преди да ми каже нещо, което от години се бе превърнало в легенда.

— По онова време, преди да го преместят в задното крило, Анди работеше в северното. Знаеш ли онзи склад в дъното?

— Естествено.

Не го знаех, но исках да чуя историята.

— Е, там имаше легло. Лайл и сестрата не бяха първите, които го ползваха.

— Не думай!

— Така си беше. Нямах представа какво се вършеше там, особено докато Лайл Спърлок още държеше фронта.

— Значи Анди ги спипа в склада?

— Аха. Изхвърлиха сестрата с гръм и трясък. Заплашиха да изпратят Лайл в друг дом, но близките му се намесиха и ги разубедиха. Голяма каша.

— И почнаха да му дават селитра?

— Крайно време беше.

Тя подреждаше гофретите върху тава, за да ги пъкне във фурната. После пак хвърли поглед наоколо. Явно се чувстваше виновна, но никой не ни наблюдаваше. Другата готвачка, Делорес, се бореше с кафе-машината и беше твърде далеч, за да ни чуе.

— Сещаш ли се за мистър Люк Малоун от четиринайсата стая?

— Да, той е в моето крило.

Мистър Малоун беше на осемдесет и девет, прикован на легло, буквално сляп и глух. Всеки ден гледаше с часове малкия телевизор, закрепен за тавана.

— Е, той и жена му делеяха стаята открай време. Тя умря от рак миналата година. Преди десетина години мисис Малоун и старият Спърлок се заиграха един с друг.

— Имали са връзка?

Розел искаше да ми разкаже всичко, но трябваше да я подканвам.

— Не знам как ще го наречеш, но добре си прекарваха. Тогава Спърлок още се държеше на крака и преливаше от енергия. Откарвах мистър Малоун в трапезарията да играе бинго, а Спърлок влизаше в стаята, подпираше вратата със стол и скачаше в леглото с мисис Малоун.

— Хванаха ли ги?

— Няколко пъти, но не мистър Малоун. Той не би ги видял, дори ако беше в стаята. Пък и никой не му каза. Горкият човек.

— Ужасно.

— Такъв си е Спърлок.

После тя ме изпъди, защото трябваше да приготви закуската.

След две вечери давам на Лайл Спърлок плацебо вместо приспивателно. Един час по-късно се връщам в стаята, проверявам дали съквартирантът му спи и му давам два броя на „Плейбой“. В „Тих пристан“ няма изрична забрана против подобни издания, но мисис Уилма Дрел и другите велики сили са поели инициативата да премахнат всички пороци. Алкохол няма. Разрешават се карти и бинго, но без залагане. Малцината оцелели пушачи трябва да излизат навън. А идеята за порнография е просто немислима.

— Крий ги от всички — прошепвам аз на Лайл, който сграбчва списанията, както прегладнял бежанец посяга към парче хляб.

— Благодаря — развълнувано отвърща той.

Включвам лампата до леглото му, потупвам го по рамото и казвам:

— Забавлявай се.

Давай, старче. Лайл Спърлок е моят най-нов почитател.

Досието ми за него постепенно набъбва. Той е в „Тих пристан“ от единайсет години. След смъртта на третата му жена неговите близки явно решили, че не могат да се грижат за него, и го изпратили в „пенсионния дом“. Според дневника за свижданията го бяха забравили почти напълно. През последните шест месеца на два пъти бе идвала дъщеря му от Джаксън. Тя е омъжена за доста богат строител на търговски центрове. Мистър Спърлок има син във Форт Уърт, който се занимава с железопътни превози и никога не посещава баща си. Не пише и не му праща картички според пощенския регистър. Почти през целия си живот мистър Спърлок бе ръководил малка фирма за електрическо оборудване в Клантън, но без да натрупа сериозно богатство. Третата му жена обаче — и тя с два предишни брака зад гърба си — получила около две хиляди и шестстотин декара в Тенеси, когато баща ѝ починал на деветдесет и осем годишна възраст. Завещанието ѝ било легализирано в окръг Полк преди десет години и след приключване на формалностите мистър Лайл Спърлок наследил земята. Има голяма вероятност двете му деца да не знаят нищо по въпроса.

Намирам тези златни зрънца след дълги и упорити проучвания на окръжните поземлени регистри. Много от издирванията ми не

стигат доникъде, но когато открия подобна тайна, нещата стават вълнуващи.

Тази вечер съм свободен и мис Руби настоява да отидем да хапнем по един чийзбургер. Колата ѝ е безкрайно дълъг яркочервен кадилак от 1972 г. с предостатъчно място за осем пътници. Докато карам, тя говори и пие бърбън, а в другата ръка държи запалена цигара, провесена през прозореца. След като толкова време съм се свивал в скромния фолксваген, имам чувството, че карам автобус. Колата едва се побира в алеята на „Соник Драйв-Ин“ — модерен вариант на някогашната класическа верига, построен за много по-малки автомобили. Криво-ляво успявам да наместя кадилака и си поръчваме чийзбургери, пържени картофи и кока-кола. Тя настоява да хапнем на място, а аз нямам нищо против, щом така ѝ харесва.

След няколко сутрешни и следобедни разговора на по чашка вече знам, че няма деца. През годините няколко съпрузи са я зарязвали. Все още не е споменала за брат, сестра, братовчеди или племенници. Струва ми се невероятно самотна.

А според кухненските откровения на Розел допреди двайсетина години мис Руби е държала последния оцелял публичен дом в окръг Форд. Розел бе потресена, когато ѝ казах къде живея, сякаш къщата гъмжеше от зли духове.

— Не е добро място за бяло момче — каза Розел, която ходи на църква поне четири пъти седмично. — По-добре изчезвай от там — предупреди ме тя. — Сатаната се крие в стените.

Не вярвам да е сатаната, но три часа след вечеря тъкмо заспивам, и таванът започва да се тресе. Раздават се звуци — целенасочени, равномерни и сякаш скоро ще достигнат кулминацията. Чувам и тракане като от рамката на евтино метално легло, което се тътри по пода. Следва мощна въздишка на героичен завоевател и после тишина. Епичният подвиг е свършил.

Час по-късно тракането се възобновява и леглото отново подскача по пода. Този път героят е или по-едър, или по-груб, защото вдига много повече шум. Жената, която и да е тя, също извисява глас. Епизодът е дълъг и впечатляващ; с любопитство и нарастваща възбуда слушам как двамата забравят за всички задръжки и се хвърлят в схватката, без да им пука кой ще ги чуе. Към края направо крещят и аз

едва се въздържам да не ръкопляскам. После стихват и пак ме наляга дрямка.

Около час по-късно работещото момиче подхваща третия сеанс за вечерта.

Това е първият ми петък в апартамента. Заради натрупаните извънредни дежурства мисис Уилма Дрел ме е освободила тази вечер. Повече няма да допусна подобна грешка. С нетърпение чакам да кажа на Розел, че мис Руби не се е оттеглила от ролята на мадам, че нейният стар приют все още се използва за други цели, а сатаната е жив и здрав.

В късната съботна сутрин отивам до едно кафене на площада, за да купя сандвичи с кайма. Връщам се с тях при мис Руби. Тя ми отваря по пенъор, с разрошена коса и подпухнали, зачервени очи. Сядаме на кухненската маса. Тя слага да се вари още кафе — някаква евтина смес, която купува по пощата, — а аз упорито отказвам да пия бърбън.

— Снощи беше доста шумно — подхвърлям аз.

— Наистина ли? — отвръща тя и отхапва от сандвича.

— Кой живее в апартамента над мен?

— Празен е.

— Не и снощи. Някакви хора правеха секс и вдигаха много шум.

— А, това е била Тами. Едно от моите момичета.

— Колко момичета имаш?

— Няколко. Едно време бяха много.

— Чух, че мястото е бивш публичен дом.

— О, да — казва тя с горда усмивка. — Преди петнайсет-двайсет години разполагах с дванайсет момичета. Грижехме се за всички големци в Клантън — политиците, шерифа, bankerите и адвокатите. Пусках ги да играят покер на четвъртия етаж. Момичетата работеха в другите стаи. Хубави години бяха.

Тя гледа с усмивка стената и мислено се пренася в доброто старо време.

— Колко често работи Тами?

— Всеки петък, понякога и в събота. Мъжът ѝ е шофьор на камион. През почивните дни го няма, а тя се нуждае от допълнителен доход.

— Кой са клиентите?

— Има си няколко постоянни. Подбира ги внимателно. Интересува ли те?

— Не. Просто съм любопитен. Да очаквам ли същия шум всеки петък и събота?

— Най-вероятно.

— Не ми спомена за това, когато наех квартирата.

— Не си ме попитал. Я стига, Гил, всъщност нямаш нищо против. Ако искаш, ще кажа някоя дума на Тами. Колко му е да отскочиш до горе? Или пък тя да слезе при теб.

— Каква е тарифата ѝ?

— По споразумение. Мога да те уредя.

— Ще си помисля.

След трийсет дни ме викат в кабинета на мисис Дрел за атестация. Шефовете на големите компании възприемат подобна кадрова политика, която отговаря на техните ръководства и наръчници. Тя поражда у тях чувството, че изпълняват великолепно задълженията си. „Ейч Ви Кю Ейч“ иска всеки нов служител да бъде атестиран на интервали от трийсет, шейсет и деветдесет дни, а после по веднъж на всеки шест месеца. По документи повечето старчески домове имат такава практика, но рядко си правят труда да я провеждат наистина.

Дрънкаме си обичайните глупости — как се справям, какво мисля за работата, погаждам ли се с останалите служители. Засега нямам оплаквания. Мисис Дрел ме хвали за готовността да поемам извънредни дежурства. Трябва да призная, че не е толкова лоша, колкото ми се стори в началото. И друг път съм грешил, но рядко. Тя все още е в списъка ми, но вече е на трето място.

— Изглежда, че пациентите ви харесват — казва тя.

— Много са мили.

— Защо толкова често разговаряте с готвачките в кухнята?

— Нарушавам ли правилата?

— Не, просто е малко необичайно.

— Ако ви притеснява, с удоволствие ще престана.

Всъщност нямам подобно намерение, каквото и да каже мисис Дрел.

— О, не. Намерихме под дюшека на мистър Спърлок няколко броя на „Плейбой“. Случайно да знаете откъде са дошли?

— Попитахте ли самия него?

— Да, но мълчи.

Браво, Лайл!

— Нямам представа откъде са се взели. Забранено ли е?

— Не гледаме с добро око на такива мръсотии. Сигурен ли сте, че нямате нищо общо?

— След като мистър Спърлок, който е на осемдесет и четири и плаща пълния наем, иска да разглежда „Плейбой“, би трябвало да му се разреши. Какво лошо има?

— Не познавате мистър Спърлок. Мъчим се да го предпазваме от възбуда. Иначе... става много буен.

— Но той е на осемдесет и четири.

— Откъде знаете, че плаща пълен наем?

— Така ми каза.

Тя прелиства досието ми, сякаш вътре има кой знае какво. След малко го затваря с думите:

— Дотук добре, Гил. Доволни сме от представянето ви. Можете да си вървите.

Отивам право в кухнята и разказвам на Розел за последните събития при мис Руби.

След шест седмици в Клантън проучванията ми приключват. Прерових всички обществени архиви и изчетох стотици стари броеве на „Форд Каунти Таймс“, които също се пазят в сградата на съда. Срещу „Тих пристан“ не се водят съдебни дела. А агенцията в Джаксън е регистрирала само две дребни оплаквания, уредени впоследствие по административен път.

Само двама от обитателите на „Тих пристан“ имат някакво значимо имущество. Мистър Джеси Планкмор притежава хиляда и двеста декара борови гори близо до Пиджън Айланд в североизточната част на окръг Форд. Но той не го знае. От години е загубил връзка със света и всеки момент ще го напусне окончателно. Съпругата му е починала преди единайсет години и нейното завещание е било легализирано от местен адвокат. Изчетох го два пъти. Цялото

имущество е завещано на мистър Планкмор, а след смъртта му — на четирите им деца. Логично е да се предположи, че и той е подготвил идентично завещание, чийто оригинал е заключен в сейфа на адвоката му.

Другият едър собственик е моят приятел Лайл Спърлок. Със своите две хиляди и шестстотин декара неипотекирана земя той е най-светлата ми перспектива от години. Без него вече щях да обмислям стратегия за оттегляне.

Останалата част от проучването е интересна и дава материал за клюки, но не е особено ценна. Мис Руби е на шейсет и осем години, има три официални развода, като последният е преди дващсет и две години. Няма нито деца, нито полицейско досие, а сградата ѝ е оценена от данъчните на петдесет и две хиляди долара. Дващсет години по-рано, когато действала като процъфтяващ публичен дом, стойността ѝ е била двойно по-висока. Според една стара публикация във „Форд Каунти Таймс“ преди осемнайсет години полицията нахлула в дома и арестувала две момичета и техните клиенти. Единият работел в законодателните органи на щата, но в друг окръг. Според останалите статии опозореният законодател подал оставка и се самоубил. Моралното мнозинство вдигнало шум и принудило мис Руби да излезе от бизнеса.

Единственото ѝ друго имущество, представляващо някакъв интерес за властите, е нейният кадилак модел 1972 г. Миналата година е платила за него дващсет и девет долара данък.

Точно размишлявам за кадилака, когато ѝ позволявам да ме спипа на връщане от работа към осем сутринта.

— Добро утро, Гил — хрипти тя с цигарен глас. — Какво ще кажеш за малко „Джими“?

Застанала е на тясната предна веранда, облечена с чудовищна комбинация от розова пижама, бледолилав халат, червени джапанки и широкопола черна шапка, която в дъжд би свършила по-добра работа от чадър. С други думи, изглежда както обикновено.

Поглеждам часовника си, усмихвам се и отговарям:

— Става.

Тя изчезва вътре и дотичва обратно, носейки две големи чаши „Джим Бийм“ със сода. Между лепкавите ѝ червени устни стърчи цигара, която бързо подскача нагоре-надолу, докато тя говори.

— Как мина нощта в старческия дом, Гил?

— Както винаги. Ти добре ли спа?

— Не съм мигнала цяла нощ.

— Съжалявам.

Не е мигнала, защото спи по цял ден — навик от предишния й живот. Обикновено се бори с уискито докъм десет сутринта, после си ляга и се събужда чак по тъмно.

Говорим си за едно–друго и научавам нови клюки за хора, с които никога няма да се срещна. Въртя чашата в ръка, но не смее да я оставя пълна. Мис Руби вече на няколко пъти се усъмни в мъжествеността ми, когато се опитвах да бия отбой, без да отдам дължимото на бърбъна.

— Слушай, мис Руби, познаваш ли мъж на име Лайл Спърлок?
— питам аз, след като за момент настава затишие.

Трябва й доста време, за да си спомни всички мъже, които е познавала, но Лайл явно не е от тях.

— Боя се, че не, скъпи. Защо?

— Той е един от моите пациенти, всъщност ми е любимец и си мислех довечера да го заведа на кино.

— Колко мило от твоя страна.

— Свободен съм, а в автокиното има двойна прожекция.

Тя едва не опръсква с уиски целия двор и се кикоти до задъхване. Накрая си поема въздух и казва:

— Ще водиш старец на мръсни филми?

— Ами да. Защо не?

— Забавно е.

Тя все още е силно развеселена и демонстрира едрите си жълтеникави зъби. Една глътка „Джими“, едно смукване от цигарата и постепенно се овладява.

Според архивите на в. „Форд Каунти Таймс“ през 1980 г. в автокино „Дейзи“ била прожектирана екранната версия на „Дълбоко гърло“ и в града настанала истинска революция. Последвали протести, манифестации, общински наредби, безброй проповеди и речи на политици, а когато суматохата стихнала и нещата се поуспокоили, киното продължило да работи. Прожектирало мръсни филми, закриляно от едно тълкуване на Първата поправка от федералния съд. Като компромис обаче собственикът се съгласил да пуска

нецензурните ленти само в сряда вечер, когато набожните граждани отивали на църква. В останалите дни преобладавали хлапашки филми на ужасите, но той обещал да намери колкото се може повече продукции на „Уолт Дисни“. Това не помогнало. Християните продължават да го бойкотираат до ден-днешен и автокино „Дейзи“ се е превърнало в позор за цялата община.

— Дали ще ми дадеш назаем колата си? — питам виновно аз.

— Защо?

— Ами... — Кимвам към моя фолксваген, паркиран до тротоара.
— Доста е мъничък.

— Защо не си купиш нещо по-голямо?

Може и да е малък, но струва повече от нейния танк.

— Имам такива планове. Ако ми откажеш, ще те разбере. То и без това може да няма места. Просто ми хрумна.

— Нека си помисля. — Тя разклаща леда в чашата и казва: — Май ще си сипя още една капка. Ти?

— Не, благодаря.

Езикът ми гори и изведнъж се чувствам грохнал. Отивам да си легна. Тя също. След дълъг сън се срещаме на верандата по здрач и тя продължава:

— Ще си наля малко „Джими“. А ти?

— Не, благодаря. Нали ще карам.

Тя си забърква едно питие и потегляме. Не съм я канил изрично на ергенската ми вечер с Лайл, но след като осъзнах, че кадилакът няма да потегли без нея, си помислих: какво пък толкова? Лайл Спърлок няма да възрази. Докато колата се носи през града като нефтен танкер, тя казва, че се надява филмите да не са прекалено груби. При това усърдно пърха с мигли и аз оставам с чувството, че мис Руби би понесла и най-голямата мръсотия, която може да ѝ предложи кино „Дейзи“.

Открехвам леко прозореца с надеждата свежият въздух поне малко да разреши изпаренията, лъхаци от мис Руби. За излизането е решила да се облее с допълнителна доза разнообразни парфюми. Запалва цигара, но не сваля стъклото от своята страна. За секунда ме хваща страх, че огънчето ще възпламени уханните пари и двамата ще изгорим живи. Но моментът отминава.

Докато пътуваме към „Тих пристан“, забавлявам мис Руби с всички кухненски клюки, които знам за мистър Лайл Спърлок и палавите му очи и ръце. Тя твърди, че преди години е чула слуха за стар джентълмен, хванат в леглото с медицинска сестра. Изглежда искрено развълнувана от предстоящата среща с подобна забележителна личност. След още една глътка „Джими“ мис Руби заявява, че може би Спърлок е бил неин клиент от доброто старо време.

Късната смяна се ръководи от сестра Ейнджъл — строга и благочестива жена, която за момента заема второ място в черния ми списък. Не е изключено съвсем скоро да уредя уволнението ѝ. Тя веднага ме информира, че не одобрява плановете ми да заведа Лайл на кино. (Не съм казал на никого, освен на Лайл и на Руби какви точно филми ще гледаме.) Отговарям, че няма значение дали одобрява, защото пчелата майка Уилма Дрел вече е дала съгласието си. Между другото това се случи едва след като мистър Спърлок и дъщеря му (по телефона) вдигнаха толкова шум, че тя най-накрая отстъпи.

— Има го черно на бяло — добавям аз. — Провери в книгата. Разрешено от У. Дрел.

Тя прелиства документацията, мърмори под носа си и се мръщи, сякаш страда от пристъп на главоболие. След няколко минути двамата с Лайл се измъкваме през главния вход. Той е облякъл най-хубавите си панталони и единственото си сако — стар лъскав тъмносин блейзър — и решително куцука напред. Щом излизаме, го хващам за лакътя и му казвам:

— Слушай, мистър Спърлок, имаме си неочаквана придружителка.

— Коя?

— Викат ѝ мис Руби. Тя ми е хазайка. Взех назаем колата ѝ и нямаше как да не дойде. Съжалявам.

— Няма нищо.

— Много е мила. Ще ти допадне.

— Мислех, че ще гледаме мръсни филми.

— Точно така. Не се тревожи, мис Руби няма нищо против. Тя не е от най-притеснителните, ако разбираш какво имам предвид.

Лайл разбира напълно и очите му грейват. Спираме до предната дясна врата и аз ги запознавам, след което Лайл се качва на необятната

задна седалка. Преди да напуснем паркинга, мис Руби се обръща и пита:

— Лайл, скъпи, искаш ли малко „Джим Бийм“?

Вече е измъкнала плоско шишенце от голямата си червена чанта.

— Май не — казва Лайл.

Отдъхвам си. Едно е да заведе Лайл на порно, но ако го върна пиян, може да си имам неприятности.

Тя се привежда към мен и прошепва:

— Много е сладък.

Потегляме. Очаквам мис Руби да се сети за „Соник“ и след няколко минути тя подхвърля:

— Слушай, Гил, хапва ми се чийзбургер с картопки. Какво ще кажеш да отскочим до „Соник“?

С големи усилия успявам да вмъкна нефтения танкер на едно празно място в „Соник“. Заведението е пълно и забелязвам как другите клиенти, седящи в по-нови и много по-малки автомобили, ни зяпат. Не знам дали са развеселени от яркочервения кадилак, който едва се промъква между колите, или от странната тройка в него. Все ми е едно.

Правил съм го и преди, в други домове. Един от най-големите подаръци, които мога да дам на любимите си приятели, е свободата. Придружавал съм възрастни дами на църква, в голф клубове, на погребения и сватби и, разбира се, по магазините. Водил съм старци на ветерански сбирки, футболни мачове, кръчми, църкви и кафенета. Те се радват като деца на малките екскурзии, тези простички жестове на добрина, които ги извеждат от стаите им. Но за жалост подобни докосвания до външния свят винаги причиняват неприятности. Другите служители, моите високоуважавани колеги, приемат с недоволство факта, че посвещавам допълнително време на пациентите, а останалите старци силно завиждат на щастливците, получили шанса да избягат за няколко часа. Но неприятностите не ме плашат.

Лайл заявява, че е преял — вероятно с гумено пиле и жълто желе. Аз си поръчвам хотдог и сода и скоро отново се носим по улицата. Мис Руби гризе пържени картопки, а някъде отзад Лайл се радва на откритите пространства. Изведнъж той заявява:

— Искам бира.

Завивам към паркинга пред един магазин.

— Каква марка?

— „Шлиц“ — отвърща той без колебание.

Купувам стек от шест бири, подавам ги на Лайл и пак потегляме. Чувам шум от отваряне на капачка и силно преглъщане.

— Искаш ли една, Гил? — пита Лайл.

— Не, благодаря.

Мразя вкуса и миризмата на бирата. Мис Руби си сипва бърбън в безалкохолното и отпива по малко. Сега се усмихва широко — сигурно защото има с кого да пие.

В „Дейзи“ купувам три билета по пет долара (моите спътници не предлагат да си поделим разноските). Влизаме в паркинга и си избираме място на третия ред, далеч от всички други коли. Преброявам общо шест автомобила. Филмът е започнал. Намествам високоговорителя на прозореца и настройвам звука така, че Лайл да чува всички пъшкания. После се отпускам назад. Мис Руби все още дъвче чийзбургера. Лайл се намества точно по средата на задната седалка, за да не му закриваме гледката.

Сюжетът скоро се изяснява. Търговски пътник се опитва да продава прахосмукачки. От хора с такава професия се очаква да бъдат що-годе добре облечени и да изглеждат приятно. Този обаче е мазен от глава до пети, с обици, татуировки, разкопчана копринена риза и сладострастна усмивка, която би подплашила всяка почтена домакиня. Разбира се, във филма няма почтени домакини. Когато гнусният търговец прекрачва прага, влачейки след себе си напълно ненужна прахосмукачка, съпругата го атакува, дрехите падат и тя се впуска в горещо прелюбодеяние. Мъжът ѝ ги спипва на канапето и вместо да пребие нахалника с тръбата на прахосмукачката, решава да се включи във веселбата. Скоро започва същински семеен празник и в хола от всички посоки прииждат голи хора. Става дума за едно от онези порно семейства, в които децата са на възрастта на родителите, но кой ти гледа? Пристигат съседите и се развихря еротична сцена с пози и стилове, каквито малко простосмъртни могат да си представят.

Отпускам се още по-ниско на седалката и едва виждам над волана. Мис Руби дъвче, кикоти се на нещо, без изобщо да се притеснява, а Лайл отваря още една бира — единствения звук, който долита от неговата територия.

Два реда зад нас някакъв селяндур с пикап натиска клаксона при всеки сублимен момент от филма. Ако не го броим, кино „Дейзи“ е

безмълвно като пустиня.

След втората оргия ми доскучава и слизам под претекст, че ще отскоча до тоалетната. Прекосявам паркинга към паянтовата барака, където продават сандвичи и има тоалетна. Над нея, като тромав израстък, стърчи апаратната. По всичко личи, че автокино „Дейзи“ отдавна не е в най-добрата си форма. Купувам кутия залежали пуканки и без да бързам, се връщам в червения кадилак. По пътя дори не ми хрумва да погледна екрана.

Мис Руби е изчезнала! Секунда след като осъзнавам нейната липса, чувам как се кикоти на задната седалка. Разбира се, лампичката в купето не работи — вероятно от двайсетина години насам. Отзад е тъмно и аз не се обръщам.

— Добре ли сте? — питам със загрижен глас на болногледач.

— И още как — отговаря Лайл.

— Тук има повече място — допълва мис Руби.

След десет минути пак ги оставям и тръгвам на дълга разходка през паркинга. Стигам до най-задния ред, минавам през оградата и се изкачвам по склона до едно старо дърво. Около счупената маса за пикник под него се въргалят бирени кутии — следи от идването на хлапета, твърде малки или бедни, за да си купят билети за филмите. Сядам на паянтовата маса и ясно виждам екрана в далечината. Преброявам общо седем леки коли и два пикапа на паркинга. Мъжът зад кадилака на мис Руби продължава да натиска клаксона в подбрани моменти. Колата ѝ блести от светлината на екрана. Не се клати, доколкото мога да преценя.

Смяната ми започва в девет, а аз никога не закъснявам. Пчелата майка Уилма Дрел е издала писмена заповед мистър Спърлок да се прибере точно в девет. Затова, когато остават трийсет минути, се връщам в колата, прекъсвам случващото се на задната седалка (ако изобщо нещо се случва) и обявявам, че е време да тръгваме.

— Бих предпочела да остана тук — киска се мис Руби.

Думите ѝ звучат леко завалено и това ме изненадва, тъй като обикновено алкохолът не ѝ влияе.

— Добре ли си, мистър Спърлок? — питам аз, докато включвам двигателя.

— И още как.

— Харесаха ли ви филмите?

Двамата избухват в смях и аз осъзнавам, че са пияни. Хилят се по целия път до дома на мис Руби, което е много забавно. Тя ни пожелава лека нощ, а ние се прехвърляме в моя фолксваген. Когато потегляме към „Тих пристан“, питам:

— Позабавлява ли се?

— Беше страхотно. Благодаря ти.

Той държи бутилка бира — третата, доколкото мога да преценя — и очите му са полузатворени.

— Какво правихте отзад?

— Нищо особено.

— Тя е симпатична, нали?

— Да, ама много вони. Парфюмът ѝ е страшно силен. Никога не съм подозирал, че ще попадна на задната седалка с Руби Клемънтс.

— Познаваш ли я?

— Сетих се коя е. Отдавна живея тук, синко, и вече не си спомням много. Но навремето почти всички я знаеха. Един от нейните съпрузи беше братовчед на една от жените ми. Да, май така беше. Доста години минаха от тогава.

Как да не обичаш малките градове?

Следващата ни екскурзия, две седмици по-късно, е до бойното поле от Гражданската война близо до Брайсис Кросроудс, на един час път от Клантън. Както повечето стари южняци, мистър Спърлок твърди, че негови прадеди са се сражавали храбро за Конфедерацията. Той все още има зъб на Севера и много се ядосва, когато стане дума за Реконструкцията („изобщо не се е случвала“) и появилите се в Юга янки („крадливи копелета“).

Един вторник го извеждам рано и под неодобрителния взор на пчелата майка Уилма Дрел потегляме с моя фолксваген. Скоро „Тих пристан“ остава далеч зад нас. Купувам от крайпътно магазинче две големи чаши старо кафе, сандвичи и безалкохолно и отиваме да преповторим битката.

Всъщност не давам пет пари за Гражданската война и не мога да разбера всеобщото увлечение по нея. Ние, южняците, сме претърпели ужасна загуба. Време е да прежалим миналото. Но щом мистър Спърлок иска да посвети последните си дни на мечти за величието на

Конфедерацията и размисли какво би могло да се случи, аз съм готов да му помогна. През миналия месец изчетох десетина книги за войната в градската библиотека, а в квартирата ми има още три.

Понякога той си спомня съвсем ясно подробностите — битки, генерали, придвижване на войските. Друг път всичко му се губи. Аз насочвам разговора към най-новата си любима тема — опазването на бойните полета от Гражданската война. Засипвам го с бомбастични фрази за унищожаването на свещени места, особено във Вирджиния, където Бул Рън, Фредериксбърг и Уинчестър са обезобразени от съвременното строителство. Отначало той се вълнува, после задрямва.

Когато пристигаме на място, оглеждаме няколко паметника и очертаните граници на бойното поле. Старецът е убеден, че дядо му Джошуа Спърлок е бил ранен по време на героичната битка край Брайсис Кросроудс. Сядаме на една дървена ограда и хапваме сандвичи за обяд, а той се взира като омагьосан в далечината, сякаш очаква да чуе оръдеен гръм и конски тропот. Говори за дядо си, който доживял докъм деветдесет и умрял през 1932 или 1934 г. Когато Лайл бил малко момче, той му разказвал как е убивал янки, попадал под обстрел и се сражавал заедно с най-великия южняшки командир, Нейтан Бедфорд Форест.

— Били са заедно при Шайло — заявява Лайл. — Веднъж дядо ме заведе там.

— Искаш ли пак да отидеш? — питам аз.

Той се усмихва широко и става ясно, че копнее отново да види бойното поле.

— Това ще е истинска мечта — казва Лайл с навлажнени очи.

— Мога да го уредя.

— Искам да отида през април, когато са водили битката, за да видя градината с прасковите, Кървавото езеро и Стършеловото гнездо.

— Имаш думата ми. Заминаваме следващия април.

До април остават пет месеца и като знам досегашната си трудова биография, тогава едва ли ще бъда в „Тих пристан“. Но нищо не би ми попречило да навестя стария си приятел Лайл и да го заведе на пътешествие.

На връщане към Клантън той спи почти през целия път. От време на време се събужда и аз му обяснявам, че участвам в национална организация за съхранение на бойните полета от Гражданската война.

Тя е изцяло частна, без правителствени субсидии и затова разчита на дарения. Тъй като очевидно не печеля добре, им пращам скромен чек всяка година, но чичо ми е богат и по мое настояване отпуска по-едри суми.

Лайл е заинтригуван.

— Винаги можеш да ги включиш в завещанието си — подмятам аз.

Няма реакция. Нищо. Не настоявам.

Връщаме се в „Тих пристан“ и аз го отвеждам до стаята му. Докато сваля пуловера и обувките си, той ми благодари за „страхотния ден“. Потупвам го по гърба, казвам, че също съм се забавлявал, и докато излизам, той подхвърля:

— Гил, аз нямам завещание.

Преструвам се на изненадан, но не съм. Броят на хората в старческите домове, които не са си направили труда да напишат завещание, е изумителен. Правя се на смаян и разочарован, след което казвам:

— Ще поговорим по-късно, става ли? Знам какво трябва да се направи.

— Добре — отговаря той с облекчение.

В пет и половина на другата сутрин коридорите са пусти, лампите още не светят и всички спят (или поне така се очаква). Аз съм на бюрото в приемната и чета за похода на генерал Грант, когато се сепвам от внезапната поява на мисис Дафни Гроут. Тя е на осемдесет и шест, страда от старческо слабоумие и е затворена в задното крило. Никога няма да узная как е успяла да мине през заключената врата.

— Ела бързо! — изсъсква тя с беззъбата си уста, а гласът ѝ е глух и немощен.

— Какво има? — питам и скачам от мястото си.

— Хариет е на пода.

Втурвам се към задното крило, набирам кода и източвам по коридора до стая 158, където мисис Хариет Маркъл живее още откакто съм бил в пубертета. Щраквам лампата и наистина я виждам на пода. Очевидно е в безсъзнание и е съвсем гола, ако не се броят черните чорапи. Лежи сред гнусна локва от повръщано, урина, кръв и

изпразнения. От вонята ми призлява, а аз съм се сблъсквал с какви ли не потресаващи миризми. Тъй като и друг път съм попадал в подобна ситуация, реагирам инстинктивно. Бързо вадя малкия фотоапарат, правя четири снимки, пак го пъхвам в джоба и отивам да търся помощ. Мисис Дафни Гроут е изчезнала, а всички други в крилото спят.

Няма дежурен болногледач. Преди осем часа и половина, когато започна смяната, една жена на име Рита се вписа в присъствената книга в приемната, където бях по това време, и тръгна към задното крило. Застъпи сама на смяна, което е против правилата, защото там трябва да има двама дежурни. Сега от Рита няма и помен. Хуквам към северното крило, сграбчвам един болногледач на име Гари и заедно пристъпваме към действие. Слагаме си гумени ръкавици, санитарни маски и ботуши, бързо вдигаме мисис Хариет от пода и я настаняваме на леглото. Тя едва диша, а главата ѝ е сцепена точно над лявото ухо. Гари я почиства, докато аз бърша мръсотията по пода. Когато обстановката става малко по-приемлива, викам линейка. После се обаждам на сестра Ейнджъл и пчелата майка Уилма. По това време другите вече са будни и наоколо се събира тълпа.

Рита я няма никаква. Останали сме двама болногледачи — Гари и аз — на петдесет и двама старци.

Превързваме раната, обличаме пациентката с чисто бельо и халат и докато Гари бди до леглото, аз източвам до бюрото на отделението, за да проверя документацията. Мисис Хариет не е хранена от обяд на предишния ден — почти осемнайсет часа; не е получила и лекарства. Набързо копирам всички бележки и вписвания, защото съм сигурен, че след броени часове ще бъдат подправени. Сгъвам копията и ги прибирам в джоба си.

Линейката пристига, натоварват вътре мисис Хариет и я откарват. Сестра Нанси и мисис Дрел нервно се сгушват една до друга и започват да прелистват документацията. Аз се връщам в южното крило и заключавам доказателствата в едно чекмедже. След два-три часа ще ги отнеса у дома.

На другия ден от някаква местна служба пристига мъж с официален костюм и иска да ме разпита какво е станало. Не е адвокат — те ще дойдат по-късно — и не е особено умен. Най-напред обяснява на двама ни с Гари какво точно смята, че сме видели и направили по време на кризата, а ние го оставяме да си дрънка. По-нататък той ни

уверява, че мисис Хариет е получила храна и лекарства според правилата (всичко е записано в дневника), а Рита просто е излязла навън, за да запали цигара, и там ѝ е прилошало. Наложило ѝ се да изтича за малко до вкъщи, а когато се върнала, заварила „злополучната“ ситуация с мисис Хариет.

Правя се на тъп, което е коронният ми номер. Гари също. Справя се дори по-добре от мен, но го е страх да не остане без работа. Аз не се боя. Идиотът най-сетне си тръгва с твърдата увереност, че е дошъл в нашето затънтено градче и умело е потушил поредния пожар за благото на „Ейч Ви Кю Ейч Груп“.

Мисис Хариет остава една седмица в болницата с пукнат череп. Загубила е много кръв и вероятно има допълнителни мозъчни увреждания, но как се измерват те, по дяволите? Така или иначе, в ръцете на подходящия човек инцидентът може да се превърне в чудесен съдебен процес.

Поради популярността на подобни дела и огромния брой лешояди, кръжащи около старческите домове, съм се научил да действам незабавно. Адвокатът ми е един стар приятел от Тюпълоу на име Декстър Ридли, към когото се обръщам при необходимост. Декс е около петдесетгодишен, плаща издръжка на две бивши съпруги и преди няколко години реши, че няма да оцелее в адвокатския занаят, ако само съставя завещания и молби за развод по взаимно съгласие. Направи крачка нагоре и се захвана с граждански дела, макар че рядко влиза в съда. Истинският му талант е да заплашва с шумни процеси и да демонстрира надмощие, докато противникът клекне и предложи споразумение. Из цялата северна половина на Мисисипи има билбордове с ухилената му физиономия.

В свободния си ден отскачам с колата до Тюпълоу и му показвам цветни снимки на голата и окървавена мисис Хариет. Представям му копия от записките на дежурните преди и след подправянето им и се договаряме. Декс превключва на бързи обороти, свързва се с близките на Хариет Марюъл и една седмица след инцидента уведомява „Ейч Ви Кю Ейч“, че си имат сериозен проблем. Не споменава за мен, снимките и копията, преди да се е наложило. С подобна вътрешна информация вероятно скоро ще стигне до споразумение и аз пак ще бъда безработен.

По нареждане от централата мисис Уилма Дрел изведнъж става много любезна. Повиква ме да съобщи, че напоследък се справям изключително добре със задълженията си и ще получа увеличение на заплатата. От шест на седем долара, но да не казвам на никого от колегите. Обсипвам я с благодарности и тя решава, че вече сме съюзници.

Късно същата вечер чета на мистър Спърлок статия за някакъв предприемач от Тенеси, който се опитва да изрови с булдозери едно занемарено бойно поле от Гражданската война, за да построи поредния търговски център и няколко евтини жилищни сгради. Местните жители и историческите дружества оказват съпротива, но предприемачът има на своя страна парите и политиците. Лайл е разтревожен и двамата дълго обсъждаме как да помогнем на добрите момчета. Той не споменава за завещанието, а за мен е все още рано да предприема каквото и да било.

По очевидни причини рождените дни в старческите домове са голямо събитие. Добре е да ги празнуваш, докато можеш. В трапезарията редовно се организират празненства с торти, свещи, сладолед, снимки и песни. Ние от персонала полагаме много усилия да създадем весела атмосфера и се стараем тържествата да траят поне половин час. Горедолу в половината случаи присъстват роднини и това повдига настроението. Ако не дойдат, ставаме още по-усърдни. Всеки рожден ден може да се окаже последен, но навярно същото се отнася и за нас. Е, за някои малко повече.

На втори декември Лайл Спърлок навършва осемдесет и пет. Гръмогласната му дъщеря пристига от Джаксън заедно с две от децата и три от внучетата си. Както винаги, започва да сипе на висок глас оплаквания, претенции и препоръки в жалък опит да убеди скъпия си баща, че ни тормози толкова, защото го обича безкрайно. Носи балони, смешни шапки, готова кокосова торта (любимата му) и шарени кутии с евтини подаръци — чорапи, носни кърпи и шоколади с изтекъл срок на годност. Едната внучка включва грамаден касетофон и за музикален фон пуска песен на Ханк Уилямс (казват, че бил любимият му певец). Друга показва увеличени черно-бели снимки на младия Лайл в армията, пред олтара (за пръв път) и в различни пози отпреди много

десетилетия. Присъстват повечето старци, както и доста хора от персонала, включително готвачката Розел, макар да знам, че е дошла заради тортата, а не от обич към рожденика. По някое време Уилма Дрел застава твърде близо до Лайл, който, лишен от селитрата, посяга към огромния ѝ задник. Начинанието се увенчава с успех. Тя надава остър писък и почти всички избухват в смях, сякаш станалото е част от празненството. За мен обаче няма съмнение, че пчелата майка Уилма не го намира за смешно. Дъщерята на Лайл реагира ужасно пресилено — развиква се, удря го през ръката и за няколко секунди атмосферата е много напрегната. Уилма изчезва и не се появява отново до края на деня. Едва ли е виждала такава веселба от години насам.

След час празненството губи инерция и неколцина от приятелите ни започват да клюмат. Дъщерята и нейните отрочета си събират багажа. Време е да си тръгват. Следват прегръдки, целувки и тъй нататък, но обратният път до Джаксън е дълъг. Скоро осемдесет и петият рожден ден на Лайл свършва. С подаръците в ръце го придружавам до стаята. По пътя си говорим за Гетисбърг.

Малко след часа за лягане тихо се промъквам в неговата стая и му връчвам моя подарък. След кратко проучване и две-три телефонни обаждания открих, че наистина е имало капитан Джошуа Спърлок от Десети пехотен полк на Мисисипи. Сражавал се е в битката при Шайло. Родом бил от градчето Рипли — съвсем близо до мястото, откъдето според моите данни е бащата на Лайл. В Нашвил намерих един специализиран магазин за сувенири от Гражданската война (както автентични, така и фалшиви) и платих осемдесет долара за услугата. Подаръкът ми е рамкирано пожълтяло удостоверение за доблест, издадено на капитан Спърлок. Отдясно е украсено с бойното знаме на Конфедерацията, а отляво — с официалната емблема на Десети полк. Не претендира да бъде повече от това, което е — много красива фалшива възстановка на нещо, което изобщо не е съществувало, — но за човек като Лайл, запален по отминалата слава, едва ли има по-ценен дар. Когато го поема в ръце, очите му се навлажняват. Старецът е готов да отиде в рая, но не бива да бързае.

— Красиво е — прошепва той. — Не знам какво да кажа. Благодаря ти.

— За мен е удоволствие, мистър Спърлок. Той е бил храбър войник.

— Да, така е.

Точно в полунощ връчвам втория си подарък.

Съквартирант на Лайл е мистър Хичкок — крехък и невзрачен човечец, с една година по-възрастен от Лайл, но в много по-лоша форма. Доколкото знам, е живял праведно, без алкохол, тютюн и други пороци, но това не му е помогнало особено. Лайл цял живот е тичал след жените, хващал е доста от тях, а преди време пушел като комин и здравата пиел. След дълги години в тази професия съм убеден, че голяма част от проблемите или липсата на такива се дължи на генетичното наследство.

Както и да е. При раздаването на хапчетата пробутах на мистър Хичкок по-силно приспивателно и сега той се е пренесъл в царството на сънищата. Няма да чуе нищо.

Мис Руби, която несъмнено е наблегнала на бърбъна с обичайното си усърдие, изпълнява безупречно инструкциите ми и паркира огромния си кадилак до контейнера за смет пред задния вход на кухнята. Изпълзява иззад волана с чаша в ръка и се киска неудържимо. На дясната седалка зървам за пръв път Манди — едно от „най-добрите“ момичета на мис Руби, но сега не е време за запознанства.

— Шшшт — прошепвам аз и двете тръгват след мен в тъмнината.

Минаваме през кухнята и сумрачната трапезария, където спираме за секунда.

— Гил, това е Манди — обявява гордо мис Руби.

Стискаме си ръцете.

— Много ми е приятно — отвръщам аз.

Манди едва се усмихва. Физиономията ѝ казва: „Давай да приключваме час по-скоро.“ Тя е на около четирийсет, леко пълничка, с дебел слой грим, който не успява да прикрие пораженията на тежкия ѝ живот. Следващите трийсет минути ще ми струват двеста долара.

Всички лампи в „Тих пристан“ светят съвсем слабо и аз оглеждам внимателно южния коридор, за да се уверя, че няма жива душа. После двамата с Манди бързо тръгваме към стая 18, където мистър Хичкок лежи в пълна забрава, но Спърлок крачи напред-назад

и ни чака. Поглежда Манди. И тя го поглежда. Набързо му пожелавам „Честит рожден ден“, затварям вратата и се оттеглям.

С мис Руби чакаме в трапезарията и пием. Тя носи чашата си. Аз пийвам от плоското ѝ шишенце и трябва да призная, че след три месеца тренировки бърбънът не е чак толкова лош.

— Тя е сладурче — казва мис Руби, крайно доволна, че още веднъж е успяла да събере две изстрадали души.

— Мило момиче — подхвърлям разсеяно аз.

— Започна да работи при мен, когато напусна гимназията. Имаше ужасно семейство, а след това два неуспешни брака. Изобщо не ѝ провървя. Жалко, че не мога да ѝ намирам повече клиенти. Толкова трудно стана в днешно време. Жените така са се разпуснали, че вече дори не вземат пари.

Мис Руби, непокаяна професионална сводница, се оплаква от развратното поведение на съвременните жени. За миг разсъждавам над това, после отпивам глътка и мисълта отлита.

— Колко момичета имаш сега?

— Само три, на непълен работен ден. А някога бяха дванайсет и не ги оставях да си починат.

— Хубави времена са били.

— Да, така е. Най-хубавите в живота ми. Как смяташ, дали няма да успеем да уредим нещо в „Тих пристан“? Знам, че в затвора разрешават интимни свиждания веднъж седмично. Мислил ли си за същото и тук? Мога да водя по две момичета един път в седмицата. Сигурна съм, че работата не би ги затруднила.

— Това вероятно е най-лошата идея, която съм чувал през последните пет години.

В тъмното виждам как зачервените ѝ очи се извърщат към мен и ме поглеждат свирепо.

— Моля? — изсъсква тя.

— Пийни си. В този дом, мис Руби, са затворени петнайсет мъже на средна възраст... да кажем, осемдесет години. Доколкото си спомням, петима са приковани на легло, трима са в кома, трима не могат да станат от инвалидната количка, тъй че остават може би четирима на крак. Готов съм да се обзаложа, че само Лайл е способен на някакво изпълнение. Не можеш да продаваш секс в старчески дом.

— Правила съм го и преди. Не ми е първото родео.

След тия думи следва добре познатото пушаческо кискане, което преминава в кашлица. Най-сетне тя успява да си поеме дъх и бързо заглажда нещата с глътка „Джим Бийм“.

— Секс в старчески дом — хили се тя. — Може би точно това ми е писано.

Прехапвам езика си.

След сеанса се сбогуваме забързано и неловко. Гледам как кадилакът безпроблемно напуска територията на дома и изчезва в мрака. Чак тогава се успокоявам. Всъщност веднъж вече съм уреждал подобна лудория. Не ми е първото родео.

Когато отивам да го нагледам, Лайл спи като бебе. Махнал е ченето си и челюстта му е провиснала, но устните му се разтеглят в доволна усмивка. Няма признаци мистър Хичкок да е помръднал през последните три часа. Така и не ще узнае какво е изпуснал. Проверявам другите стаи, върша работата си и когато всичко утихва, се настанявам на бюрото в приемната с две-три списания.

Декс казва, че от компанията на няколко пъти са намекнали за евентуално споразумение по случая с Хариет Маркъл, преди да се стигне до съд. Той от своя страна недвусмислено заявил, че разполага с доказателства за замазване на инцидента — подправена документация и други улики. Декс е майстор да подмята такива неща, когато разговаря по телефона с адвокати на подобни компании. От „Ейч Ви Кю Ейч“ казали, че искат да избегнат излишния шум при един неприятен съдебен процес. Декс ги уверил, че той ще е по-неприятен, отколкото си представят. С две думи, обичайните адвокатски приказки. Но за мен изводът е, че дните ми са преброени. Ако клетвените ми показания, снимките и копията от документите могат да ускорят сключването на добро споразумение, така да бъде. С радост ще ги извадя на бял свят, а после ще си замина.

С мистър Спърлок често играем на дама в трапезарията към осем вечерта — дълго след вечеря и около час преди официалното начало на дежурството ми. Обикновено сме сами, макар че в понеделник в единия ъгъл се събира групата по плетене, във вторник идва библейският клуб, а няколкото членове на окръжното историческо дружество заседават, когато успеят да съберат три-четири стола на

едно място. Дори в свободните си вечери отскачам до тук да поиграем. Иначе трябва да пия с мис Руби и да се давя от цигарения ѝ дим.

Лайл печели девет от всеки десет партии, но не ми пука особено. След срещата с Манди лявата ръка му създава проблеми. Изтръпва, а говорът му е станал по-бавен. Леко е вдигнал кръвното и се оплаква от главоболие. Тъй като разполагам с ключ от аптечното, осигурявам му „Нафред“ за разреждане на кръвта и „Силерал“ — лекарство за хора, претърпели инсулт. Виждал съм десетки инсулти и диагнозата ми клони нагам. Съвсем лек мозъчен удар, незабележим за околните — не че някой би обърнал внимание. Лайл е костелив орех, не се оплаква и мрази докторите. Само куршум би го принудил да повика дъщеря си и да ѝ хленчи за здравето си.

— Спомена, че нямаш завещание — подхвърлям небрежно аз, без да откъсвам очи от дъската.

На десетина метра от нас четири дами играят карти, но съм твърдо уверен, че не ни чуват. Всъщност те едва чуват собствените си приказки.

— Мислих за това — казва той.

Очите му са уморени. Рожденият ден, Манди и ударът са го състарили.

— Какво притежаваш? — питам аз така, сякаш изобщо не ме интересува.

— Малко земя и почти нищо друго.

— Колко?

— Две хиляди и шестстотин декара в окръг Полк.

Той се усмихва и прави двойно прескачане.

— На каква стойност?

— Не знам. Но теренът е чист и без ипотеки.

Не съм платил за официална оценка, но според двама специалисти в тази сфера земята струва около сто и двавет долара за декар.

— Каза, че ще отделиш малко средства за съхранение на бойните полета от Гражданската война.

Лайл е очаквал да чуе точно това. Лицето му грейва, той се усмихва и заявява:

— Страхотна идея. Искам да го направя.

За момент напълно забравя играта.

— Най-добрата организация е във Вирджиния. Дружество за защита на Конфедерацията. Трябва да внимаваш. Някои от тия неправителствени групи отделят над половината си пари за паметници на северняците. Не вярвам, че имаш предвид нещо такова.

— Не, по дяволите.

За секунда в очите му пламва огън и Лайл отново е готов за битка.

— Не и с моите пари — добавя той.

— С радост бих станал твой попечител — казвам аз и премествам един пул.

— Какво означава това?

— Посочваш Дружеството за защита на Конфедерацията като наследник на имуществото, а след смъртта ти парите влизат в попечителски фонд. Така аз или човекът, когото избереш, ще следи внимателно за какво се изразходват.

Той се усмихва.

— Точно това искам, Гил.

— Няма по-добър начин...

— Ти не възразяваш, нали? Всичко ще бъде в твои ръце, след като умра.

Хващам дясната му ръка, поглеждам го право в очите и казвам:

— За мен ще е чест, Лайл.

Мълчаливо правим по няколко хода и аз пристъпвам към последните неизяснени въпроси.

— Ами близките ти?

— Какво за тях?

— Дъщеря ти и синът ти какво ще получат?

Отговорът му е нещо средно между въздишка, съскане и презрително сумтене, а когато към звука се прибавя извъртане на очи към тавана, веднага разбирам, че скъпите му дечица ще бъдат лишени от наследство. Това е напълно законно в Мисисипи и повечето други щати. От завещанието може да бъде изключен всеки, освен съпругата, ако още е жива. А някои хора се опитват да преодолеят и това ограничение.

— Със сина ми не съм се чувал от пет години. Дъщеря ми е по-богата от мен. Няма да им дам нищо.

— Знаят ли за земята в окръг Полк? — питам аз.

— Мисля, че не.

Повече не ми трябва.

Два дни по-късно из „Тих пристан“ плъзва слух: „Адвокатите идват!“ Благодарение главно на мен се разнася клюката за свиреп съдебен процес, на който роднините на мисис Хариет Маркъл ще разобличат дома и ще получат милиони. Това е донякъде вярно, но мисис Хариет не знае. Тя отново лежи в леглото си — вече много чисто, — хранят я както трябва и я наглеждат. Получава необходимите лекарства и на практика е мъртва за целия свят.

Нейният адвокат, достопочтеният Декстър Ридли от Тюпълоу, Мисисипи, пристига в един късен следобед с малка свита, състояща се от вярната му секретарка и двама сътрудници, облечени като него в черни костюми. Гледат навъсено според най-добрите адвокатски традиции. Екипът е впечатляващ и за пръв път забелязвам подобно възмущение в „Тих пристан“. Никога не съм виждал дома тъй чист и спретнат. Дори пластмасовите цветя върху бюрото в приемната са заменени с истински. Заповед от централата.

Някакъв дребен чиновник от компанията посреща Декс и екипа с широка усмивка. Официалната цел на посещението е да даде възможност на Декс да проучи, фотографира, измери и опипа всичко в „Тих пристан“. Около час той върши това с голямо умение. Такава му е специалността. Трябва „да улови духа на мястото“, преди да го даде под съд. Така или иначе, всичко е чист театър. Декс не се съмнява, че въпросът ще бъде уреден тихо и щедро, без да се стига до дело.

Макар че смяната ми започва едва в девет вечерта, аз се мотая насам–натам както обикновено. Персоналът и старците вече са свикнали да ме виждат по всяко време. Сякаш никога не напускам дома. Но скоро ще го напусна, повярвайте ми.

Розел е заета с вечерята — не готви, напомня ми тя, а просто приготвя. Аз вися в кухнята, досаждам ѝ, разправям клюки и понякога помагам с едно–друго. Тя иска да знае какво са намислили адвокатите и както винаги мога само да предполагам, но излагам редица теории. Точно в шест старците се задават към трапезарията, а аз започвам да нося подноси с буламачите, които им сервираме. Тази вечер желето е жълто.

В шест и половина пристъпвам към действие. Напускам трапезарията и отивам до стая 18, където заварвам мистър Спърлок да

седи на леглото и да чете копие от завещанието си. Мистър Хичкок вечеря, тъй че можем да поговорим.

— Някакви въпроси? — питам аз.

Завещанието е дълго само три страници. На места е написано на съвсем ясен език, а другаде така прелива от юридически термини, че дори един професор по право би се затруднил. Декс е гений в съставянето на такива документи. Добавя ясни изречения точно колкото трябва, за да убеди човек, че може и да не знае какво подписва, но че в общи линии нещата са законни.

— Имам един-два... — казва неуверено Лайл.

— Доста са правните термини — обяснявам услужливо аз. — Но е напълно нормално. Смисълът е, че оставяш всичко на Дружеството за защита на Конфедерацията в попечителски фонд под мой надзор. Нали това искаш?

— Да. Благодаря ти, Гил.

— За мен е чест. Да вървим.

Тръгваме, без да бързаме — след удара Лайл върви много побавно, — и в крайна сметка стигаме до приемната. Пчелата майка Уилма, сестра Нанси и Трудис са си тръгнали преди час. Настанало е затишие, докато сервираат вечерята. Декс и секретарката чакат. Двамата сътрудници и човекът от компанията са изчезнали. Лайл сяда, а аз заставам до него, след което Декс методично излага общото съдържание на документа. Лайл почти незабавно губи интерес и Декс го забелязва.

— Това ли искате, мистър Спърлок? — пита той с най-прочувствения си адвокатски тон.

— Да — кимва Лайл. Правните глупости вече са му омръзнали.

Декс вади писалка, посочва на Лайл къде да подпише и добавя своя подпис като свидетел. После нарежда на секретарката си да направи същото. Те гарантират, че Лайл е със „здрав и съхранен разсъдък“. Декс подписва необходимата клетвена декларация, секретарката удря нотариалния печат и документът става официален. Бил съм няколко пъти в същата ситуация. Повярвайте ми, тази жена би заверила всичко. Пъхнете под носа й ксерокопие на Магна Харта, закълнете се, че е оригинал, и тя ще му сложи печат.

Десет минути след като е подписал завещанието си, Лайл Спърлок седи в трапезарията и вечеря.

Седмица по-късно Декс се обажда с новината, че му предстоят сериозни преговори с големите адвокати на компанията. Решил е да им покаже силно увеличените снимки на мисис Хариет Маркъл, която лежи гола в собствените си нечистотии. Ще опише подправените записки в документацията, но няма да им даде копия. Всичко това ще доведе до споразумение, което ще разкрие моето съучастие. Аз съм къртица, издайник, предател и макар че компанията не може да ме уволни направо — Декс ще ги заплаши, — от опит знам, че е най-разумно да се оттегля.

Най-вероятно ще изхвърлят Уилма, а може би и сестра Ейнджъл. Тъй да бъде. Рядко съм приключвал проект, без някой да бъде уволнен.

На другия ден Декс ми съобщава, че се е договорил — секретно, разбира се — за четиристотин хиляди долара. Сумата навярно изглежда скромна за подобно провинение, но споразумението не е лошо. В подобни случаи щетите се доказват трудно. Не може например да се твърди, че мисис Хариет ходи на работа и излизането ѝ от строя е довело до огромна финансова загуба. Тя няма да види и цент от парите, но се обзалагам, че скъпите ѝ роднини вече се карат кой да грабне лъвския пай. Като посредник аз получавам десет процента комисиона.

След още един ден пристигат двама мъже в черни костюми и страхът обгръща „Тих пристан“. В кабинета на пчелата майка Уилма се водят дълги заседания.

Из целия дом цари напрежение. Обичам тези ситуации и почти цял следобед се крия при Розел, а клюките долитат една след друга. Не спирам да сипя безумни теории и повечето слухове сякаш тръгват от кухнята. Накрая мисис Дрел е уволнена и изведена от сградата. Сестра Ейнджъл споделя съдбата ѝ. Привечер плъзва мълвата, че търсят и мен, затова тихичко се измъквам през страничната врата и изчезвам.

След около седмица ще се върна, за да се сбoguвам с Лайл Спърлок и още няколко приятели. Ще довърша клюките с Розел, ще я прегърна и ще ѝ обещаая да наминавам от време на време. Ще отскоча до мис Руби да платя наема, да взема баража си и да пийна за последно едно питие на верандата. Сбoguването ще е трудно, но не ми е за пръв път.

Така напускам Клантън след четири месеца престой и потеглям към Мемфис. Не мога да скрия самодоволството си. Това е един от най-успешните ми проекти досега. Печалбата ще ми стигне за цяла година. Отделно мистър Спърлок ми е завещал цялото си наследство, макар че не го осъзнава. (Дружеството за защита на Конфедерацията беше закрито преди години.) Вероятно няма да докосне отново документа преди смъртта си, а аз ще го посещавам достатъчно често, за да съм сигурен, че проклетото завещание лежи заровено в чекмеджето. (Все още навещавам някои от най-щедрите си приятели.) След като умре — а ние ще узнаем незабавно, защото секретарката на Декс всекидневно проверява некролозите във вестниците, — дъщеря му ще долети и ще открие какво е станало. Ще побеснее и съвсем скоро ще наеме адвокати, които яростно ще оспорват завещанието. Ще ме обсипват с кал и не мога да ги упрекна.

В Мисисипи завещанията се оспорват пред съдебни заседатели, а аз нямам намерение да застана под строгите погледи на дванайсет обикновени граждани и да отричам, че съм подвел един възрастен мъж през последните му дни в старческия дом. В никакъв случай. Ние никога не отиваме на съд. Двамата с Декс уреждаме споровете, преди изобщо да се стигне дотам. Обикновено близките откупват имотите на една четвърт от стойността. Излиза им по-евтино, отколкото да плащат на адвокати за делото. А и те не искат да се излагат в открит и кръвожаден процес, на който ще ги разпитват колко време не са посещавали скъпия покойник.

Изтощен съм след четирите месеца тежък труд. Ще остана ден-два в Мемфис, моя базов лагер. После ще хвана самолет за Маями, където имам апартамент на Саут Бийч. Няколко дни ще събирам тен и ще си почивам, след което ще се замисля за следващия проект.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.